

Vår kontaktperson:
Ingvil Urdal

Vår dato: 12.04.2023

Til Kompetansebehovsutvalget

Innspill om grønn omstilling fra Faglig råd for elektro og datateknologi til Kompetansebehovsutvalget

Bakgrunn

Vi viser til forespørsel fra Kompetansebehovsutvalget om innspill fra faglige råd i forbindelse med utvalgets rapport om grønn omstilling. Her følger innspill fra Faglig råd for elektro og datateknologi til følgende spørsmål:

Hva vurderer dere som de viktigste hindringene og mulighetene for at fagopplæringen kan bidra best mulig til grønn omstilling (i arbeidslivet)?

Innspill fra rådet

- Elektrisitet er hovedkilden i det grønne skiftet, og her spiller fagarbeidere innenfor elektro og datateknologi en viktig rolle. Vi må spare energi der det går an i bygningsmasse og produsere mer fornybar energi innenfor vind, vann og sol. Det er ikke bærekraftig å importere alt fra utlandet. Vi må derfor i større grad produsere i Norge, for eksempel med tanke på hav-vindmøller og solcelleproduksjon. Forskning og utvikling på dette området må prioriteres.
- Vi må utvide levetida til det som produseres gjennom reparasjon og preventivt vedlikehold. Vi må lage produkter som er egnet for gjenvinning, oppgradering og reparasjon, slik at det blir mindre bruk og kast. Her er det et stort potensial innenfor elektro og datateknologi, for eksempel innenfor fag som elektroreparatør, dataelektroniker og produksjonselektroniker.
- En av de viktigste utfordringene elektro og datateknologi står overfor, er at vi bare rekrutterer fra halve befolkningen. Vi må arbeide for å rekruttere flere jenter og sørge for at kvinner velger å bli i bransjen. Dagens ungdom er miljøengasjert, og for å sikre bedre rekruttering til faget bør det derfor kommuniseres tydeligere ut til ungdommen hvordan elektro og datateknologi er en vesentlig del av det grønne skiftet. Vi må også øke karriereveiledere og rådgivere sin kunnskap om hvilke muligheter knyttet til det grønne skiftet som ligger i fag- og yrkesopplæring generelt, og innenfor elektro og datateknologi spesielt.

- Vi mister mange ungdommer fra faget i overgangen fra vg2 til vg3, og det er derfor viktig å ha fokus på hele 4-årsløpet i opplæringa, og å ha fokus på hele bredden og mangfoldet som finnes i faget. Det er en utfordring med en stor lekkasje av fagarbeidere etter endt utdanning fordi bedriftene ikke klarer å holde på fagarbeiderne. Det er derfor viktig å jobbe for at elektro og datateknologi -feltet er attraktivt for fagarbeidere også etter at kandidatene er ferdige i opplæringsløpet.
- De nye grønne virksomhetene, som for eksempel batteriindustrien, vindkraft og solcelleproduksjon, må få mer kunnskap om hva tilbudsstrukturen og læreplanene i fag- og yrkesopplæringa tilbyr av kompetanse. Vi må videre vurdere om tilbudsstrukturen er fleksibel nok til å imøtekomme det grønne skiftet eller om den blir for rigid i fremtida. Det bør videre tas en gjennomgang av alle læreplanene for å sikre at de i tilstrekkelig grad er retta inn mot det grønne skiftet.
- En utfordring i det grønne skiftet er at det medfører enormt store prosjekter som krever arbeidskraft og ressurser, for eksempel med tanke på utbygging av vindkraft, batteriindustri osv. Landene i Europa og Norden står overfor de samme utfordringene som Norge når det gjelder mangel på kvalifisert arbeidskraft, og vi må derfor samarbeide mer på tvers om planlegging og prosjektering osv.
- Vi må øke bruken av 3d-printing i produksjon for å øke levetida til produktene, samt for å få ned materialforbruket og kutte transport, og det må brukes bærekraftig materiale i 3d-print. Kunstig intelligens (KI) kan brukes innenfor all konstruksjon i elektrofagene, for eksempel til design og styrkeberegninger i produkter, som i bygningskonstruksjoner. Vi må utvikle kompetansen på bruk av KI også innenfor elektro og datateknologi.
- Mye av den grønne omstilling handler om elektrifisering, som kan medføre et behov for etter- og videreutdanning av fagarbeidere for at bedrifter skal få relevant kompetanse til å møte det grønne skiftet. Retten til yrkesfaglig rekvalifisering, som innføres med ny opplæringslov, innebærer en mulighet for at kandidater kan ta nye fagbrev som gir relevant etter- og videreutdanning for å bidra til grønn omstilling, for eksempel innenfor dataelektronikk, telekom, energi, automatisering med videre.

Vennlig hilsen

Are Solli
leder

Svein Harald Larsen
nestleder

Faglig råd for elektro og datateknologi (FRED)